

Міністерство освіти і науки України
Бердянський державний педагогічний університет

“Затверджено”
Вченою радою БДПУ
від 26.03.2018 (протокол № 9)
Ректор університету _____
проф. Богданов І. Т.

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ (ФІЗИКА)

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ третій

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ доктор філософії

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 01 Освіта / Педагогіка

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 014 Середня освіта (теорія та методика навчання (фізика))

Ввести в дію з 01.09.2018

Навчальний відділ

Начальник НВ _____ Шубіна О.В.

Бердянськ, 2018

1. Преамбула

Освітньо-наукова програма здобуття третього рівня вищої освіти ступеня доктора філософії спеціальності 014 Середня освіта (теорія та методика навчання (фізика)).

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Вченою Радою Бердянського державного педагогічного університету.
26 березня 2018 р., протокол № 9.

НАДАНО ЧИННОСТІ:

Наказом ректора БДПУ від 02.07.2018 №65

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

1. Школа Олександр Васильович, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри фізики та методики навчання фізики Бердянського державного педагогічного університету – гарант програми;

2. Кідалов Валерій Віталійович, доктор фізико-математичних наук, професор, завідувач кафедри фізики та методики навчання фізики Бердянського державного педагогічного університету;

3. Шишкін Геннадій Олександрович, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри фізики та методики навчання фізики Бердянського державного педагогічного університету.

2. Загальна характеристика програми

Рівень освіти вищої	Третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь освіти вищої	Доктор філософії
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта (теорія та методика навчання (фізика))
Обмеження щодо форм навчання	немає
Освітня кваліфікація	Доктор філософії з середньої освіти (теорія та методика навчання (фізика))
Кваліфікація в дипломі	Бердянський державний педагогічний університет Доктор філософії Освіта/Педагогіка Середня освіта (теорія та методика навчання (фізика))
Опис предметної області	<ul style="list-style-type: none"> • <i>об'єкт(и) вивчення</i>: сучасні досягнення та актуальні проблеми в галузі теорії та методики навчання фізики, державні нормативні документи в галузі вищої та загальної середньої освіти, наукова і навчально-методична література з фізики; • <i>цілі навчання</i>: оволодіння методологією педагогічної та наукової діяльності за фахом, формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору, підвищення рівня фундаментальної і професійно-педагогічної підготовки, формування вмінь і навичок застосування набутих знань на практиці, проведення власного наукового дослідження за спеціальністю та оформлення його результатів у вигляді дисертації з наступним прилюдним захистом; • <i>теоретичний зміст предметної області</i>: методологія і методи наукових досліджень, загальна дидактика, сучасні концепції, історичні аспекти розвитку, методологічні принципи та інноваційні технології навчання фізики; • <i>методи, методики та технології</i>: методи педагогічних досліджень, методи і технології навчання фізики; • <i>інструменти та обладнання</i>: анкетування, тестування, навчальне обладнання, персональний комп'ютер, мультимедійне забезпечення.

3. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти:

Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми становить 60 кредитів ЄКТС, нормативний термін навчання (денна форма) чотири роки

4. Перелік компетентностей випускника

№ з/п	<i>Програмні компетентності</i>	
1.	Інтегральна компетентність	здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі теорії та методики навчання фізики, що передбачає глибоке переосмислення наявних та здобуття нових наукових знань та/або професійної практики.
2.	Загальні	<ul style="list-style-type: none"> • здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; • здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями; • здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; • здатність працювати автономно, планувати та управляти часом; • знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; • навички міжособистісної взаємодії і комунікації державною та іноземною мовами як усно, так і письмово; • навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; • здатність проведення досліджень на відповідному рівні; • вміння виявляти ініціативу, генерувати нові ідеї, ставити та вирішувати проблеми, приймати обґрунтовані рішення; • здатність діяти соціально відповідально та свідомо, бути критичним і самокритичним.
3.	Фахові	<ul style="list-style-type: none"> • здатність формулювати та аналізувати концептуальні ідеї і положення державних нормативних освітніх документів у професійній сфері на основі логічних аргументів та перевірених фактів; • здатність аналізувати сучасні аспекти, закономірності і тенденції розвитку методики навчання фізики як педагогічної науки; • здатність характеризувати сутність методології та методів педагогічної та наукової діяльності за фахом; • здатність характеризувати загальні вимоги до змісту, структури, порядку проведення та оформлення результатів наукового дослідження (дисертації); • здатність до продукування нових ідей і розв'язання комплексних проблем у галузі теорії та методики навчання фізики; • розробляти і переконливо презентувати програму та результати наукового дослідження групі фахівців у формі наукових конференцій, семінарів, звітів; рецензувати публікації та презентації, брати участь у всеукраїнських і міжнародних наукових дискусіях, висловлювати й обґрунтовувати власну позицію, об'єктивно і критично

		<p>оцінювати свій освітній і професійний рівень;</p> <ul style="list-style-type: none"> • працювати з різними джерелами інформації фахового спрямування; • вивчати та узагальнювати передовий досвід у професійній сфері; • характеризувати інноваційні технології навчання фізики, систему дидактичних засобів навчання та методику їх комплексного використання в освітньому процесі; • характеризувати історичні аспекти розвитку методики навчання фізики в Україні як чинника професійного зростання та національно-патріотичного виховання особистості майбутнього фахівця; • пояснювати систему законів і закономірностей історії методики навчання фізики, методи та специфіку проведення історико-методичних досліджень; • навички планування та ефективної організації освітнього процесу з фізики у навчальних закладах.
--	--	---

5. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

<p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • філософські засади трансформаційних процесів у вітчизняній науці і педагогічній освіті; • різні сфери мовної діяльності і комунікації, граматичні особливості української та іноземної мови у професійній галузі; • можливості і специфіку комплексного використання інформаційно-комунікаційних технологій у науковій та освітній сферах; • методологічні принципи організації та проведення наукових досліджень за фахом, загальні вимоги до змісту, структури, порядку проведення та оформлення результатів наукового дослідження (дисертації); • сучасні аспекти, закономірності і тенденції розвитку методики навчання фізики як педагогічної науки; сутність та особливості реалізації особистісно зорієнтованого, діяльнісного і компетентнісного підходів у навчанні фізики, інноваційних технологій навчання фізики, систему дидактичних засобів навчання та методику їх комплексного використання; • систему законів і закономірностей історії методики навчання фізики; методи та специфіку проведення історико-методичних досліджень; • основні положення державних нормативних документів України в галузі вищої освіти і тих, що регламентують управління й організацію освітнього процесу у навчальному закладі; <p>уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, працювати з різними джерелами інформації за фахом з використанням інформаційно-комунікаційних технологій; • аналізувати організаційну структуру наукових досліджень в Україні; методи
--

наукового пізнання; характеризувати типологію наукової інформації та основні види видань; основні вимоги та етапи проведення наукового дослідження;

- проводити підбір матеріалу, критичний аналіз та узагальнення інформації з актуальних питань професійної галузі, освітніх інновацій, розробляти навчально-методичні матеріали та наочні засоби з використанням інформаційно-комунікаційних технологій;

- розробляти та переконливо презентувати план/програму наукового дослідження групі фахівців відповідної сфери; вивчати та узагальнювати передовий досвід у професійній сфері; узагальнювати, об'єднувати (синтезувати) та обговорювати результати наукових досліджень і публікації, брати участь у наукових дискусіях, висловлювати й обґрунтовувати власну позицію, об'єктивно і критично оцінювати свій освітній і професійний рівень, ділову кваліфікацію;

- здійснювати цілепокладання, планування й створення інклюзивного освітнього середовища в навчальному закладі;

- аналізувати і синтезувати концептуальні ідеї та положення державних нормативних освітніх документів в галузі методики навчання фізики на основі логічних аргументів та перевірених фактів, характеризувати загальні та конкретні питання методики навчання фізики, сучасні аспекти розвитку теорії і методики навчання фізики та її історії;

- планувати на ефективно організовувати освітній процес з фізики у навчальному закладі;

володіти:

- навичками міжособистісної взаємодії і комунікації за фахом державною та іноземною мовами як усно, так і письмово;

- змістовою та нормативною основою самостійного проведення системних наукових досліджень у галузі теорії і методики навчання фізики з урахуванням соціальної та етичної відповідальності за прийняті рішення;

- навичками планування, організації та проведення наукового дослідження у галузі теорії і методики навчання фізики, що базується на адекватному відборі методологічного апарату, критичному аналізі літературних джерел, моделюванні та всебічному розгляді об'єкту дослідження, продукуванні нових ідей і підходів, теоретичному обґрунтуванні основних положень, апробації, публічному обговоренні та критичному оцінюванні одержаних результатів;

- навичками пошуку, представлення, збереження, відтворення й передавання інформації з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій; роботи з педагогічними програмними засобами різного дидактичного призначення;

- технологіями проектування і створення інклюзивного освітнього середовища в навчальному закладі;

- системними знаннями щодо сучасних аспектів розвитку теорії і методики навчання фізики, її еволюції, методології та методів проведення історико-методичних досліджень;

- навичками ефективно організації освітнього процесу з фізики у навчальному закладі.

6. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здійснюється у формі: <ul style="list-style-type: none"> • екзаменів з іноземної мови, філософії, спеціальності; • передзахисту дисертації.
Вимоги до кваліфікаційної роботи (за наявності)	Кваліфікаційна робота на здобуття ступеня доктора філософії має бути підготовлена відповідно до вимог МОН України. Не допускається регламентувати обсяг (кількість сторінок) та структуру роботи. Перевірка на плагіат. Оприлюднення на офіційному сайті закладу вищої освіти або його підрозділу обов'язкове.
Вимоги до публічного захисту (за наявності)	Кваліфікаційна робота на здобуття ступеня доктора філософії має бути прилюдно захищена у спеціалізованій вченій раді за фахом.

7. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

У Бердянському державному педагогічному університеті функціонує система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), яка ґрунтується на Стандартах і рекомендаціях щодо забезпечення якості в Європейському освітньому просторі вищої освіти ESG 2015 і передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) політика забезпечення якості;
- 2) розробку та затвердження програм;
- 3) студенто-центричне навчання, викладання та оцінювання;
- 4) зарахування, досягнення, визнання та атестація студентів;
- 5) викладацький склад;
- 6) навчальні ресурси та підтримка студентів;
- 7) управління інформацією (Інформаційний менеджмент);
- 8) публічна інформація;
- 9) поточний моніторинг і періодичний перегляд програм
- 10) циклічне зовнішнє забезпечення якості.

Система внутрішнього забезпечення якості за поданням Бердянського державного педагогічного університету оцінюється НАЗЯВО або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються НАЗЯВО, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти.